

MEMORANDUM

PROVINCIE ■■ UTRECHT

PROVINCIAAL BELASTINGGEBIED

DATUM 22-02-2022
VAN Robert Strijk
AAN Provinciale Staten

In de BEM vergadering van 26 januari jl. is u toegezegd om samen met de Provinciale Staten de Utrechtse inzet voor het gesprek over het provinciale belastinggebied vast te stellen. Eerder is hier ook over gesproken in een informatiesessie over de Groeisprong 2040. Met voorliggende memo wil ik dit debat vormgeven.

Op 15 april 2021 is het rapport '[Herziening provinciaal belastinggebied](#)' gepubliceerd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Aan de totstandkoming van dit rapport werd gewerkt door een breed samengestelde ambtelijke werkgroep, zoals in het rapport is toegelicht in een voetnoot op pagina 4. Dit rapport is in juli 2021 met uw Staten gedeeld als bijlage bij een [Statenbrief](#). Het rapport reikt bouwstenen aan voor een toekomstig provinciaal belastinggebied. Daartoe is onder andere een samenvattende tabel opgenomen met daarin verschillende varianten waaruit het toekomstig provinciaal belastinggebied zou kunnen bestaan. In het genoemde rapport is die tabel terug te vinden op pagina 7. Hieronder is deze tabel overgenomen.

Varianten voor een toekomstig provinciaal belastinggebied

	Belastingplichtig:	Toekomstbestendigheid	Brede grondslag	Opbrengstcapaciteit	Stabiliteit	Uitvoerbaarheid / perceptiekosten	Herkenbaarheid	Verdeling belastingcapaciteit	Geen economische verstoring
		NOODZAKELIJKE CRITERIA				OVERIGE CRITERIA			
Referentie: Opcenten MRB	auto-bezitters	?	3	5	3	4	2	4	4
Ingezetenenheffing	inwoners	4	3	4	4	4	3	4	5
Vestigingsheffing	bedrijven	4	3	3	2	?	4	3	3
Voertuigenbelasting	inwoners + bedrijven	4	3	5	4	3	3	3	3
Provinciale OZB	inwoners + bedrijven	4	4	5	4	3	3	3	4
Toeristenbelasting	niet-inwoners	4	2	3	4	3	2	2	4
Opcenten kilometerheffing	inwoners + bedrijven	3	3	5	3	?	2	?	?

Schaal: 5 = uitstekend, 4 = goed, 3 = voldoende, 2 = matig, 1 = slecht, ? = nog niet te bepalen

De

geïnclassificeerde varianten hebben op basis van de collectieve expertise van de werkgroep een score toebedeeld gekregen op een achttal criteria: vier noodzakelijke criteria en vier overige criteria. Het rapport geeft aan dat er interpretatieverschillen kunnen zijn met betrekking tot de exacte score die aan een criteria is toebedeeld, maar dat dit maximaal beperkt zal zijn tot een verschil van één trede op de gehanteerde schaal van 1 t/m 5. Wij beschouwen de geïnclassificeerde varianten, en de daaraan toegekende scores, als een goed uitgangspunt om met u de discussie te voeren welke variant de voorkeur geniet van de Utrechtse inzet in de gesprekken die gevoerd gaan worden over het provinciaal belastinggebied.

Het IPO heeft eerder aangegeven dat de open huishouding van provincies behouden moet blijven met een toekomstbestendig eigen belastinggebied. Het IPO stelt verder dat het huidige belastinggebied, bestaande uit de opcenten op de Motorrijtuigenbelasting (MRB), pas kan worden afgeschaft als er een alternatief is dat voldoet aan de volgende randvoorwaarden:

- Inkomsten uit een nieuw belastinggebied zijn voldoende in omvang om de maatschappelijke taken te kunnen uitvoeren: minimaal € 1,7 miljard (index 2021);
- Herverdeeleffecten dienen minimaal te zijn;
- De uitvoeringskosten dienen beperkt te blijven en in verhouding te staan tot de inkomsten;
- Een nieuw belastinggebied dient in hoofdzaak een algemene belasting te zijn zodat de inkomsten als algemene provinciale middelen worden aangemerkt;
- De inkomsten uit een nieuwe belasting dienen stabiel te zijn;
- De horizontale, democratische verantwoording waarborgt verantwoorde heffing. Limitering van de opbrengsten via rijksregelgeving past daar niet bij (artikel 2 FVw);
- Het belastinggebied dient herkenbaar te zijn voor de gebruiker van het provinciaal takenpakket om zo de band tussen bepalen, betalen en verantwoorden te versterken;
- De provincies moeten betrokken zijn bij de besluitvorming over de herziening van het belastingstelsel (zoals verwacht te voeren door het nieuwe kabinet).

Voorstel voor voorkeur provincie Utrecht

De volgende voorkeuren heeft GS eerder geuit en zou ik willen gebruiken als startpunt van het gesprek:

1. De provincie Utrecht streeft naar het uitbreiden van het provinciaal belastinggebied;
2. De opcenten op de Motorrijtuigenbelasting is niet het gewenste belastinggebied;
3. De provincie Utrecht heeft een voorkeur voor een provinciale onroerendezaakbelasting (OZB);
4. Daarbij heeft de provincie Utrecht ook de voorkeur dat de provinciale OZB een brede grondslag heeft en daarmee wordt betaald door eigenaren van woningen en niet-woningen (bedrijven).

Daar heeft GS de volgende argumenten voor:

1. Door het provinciale belastinggebied uit te breiden, liefst met meerdere varianten, wordt de ruimte om eigen inkomsten te genereren voor de provincie uitgebreid, waardoor de afhankelijkheid van het provinciefonds afneemt.
2. Motorrijtuigenbelasting wordt enkel opgebracht door autobezitters, niet door alle inwoners, en autobezitters zijn geografisch ongelijk verdeeld in de provincie.
3. Wij hebben een voorkeur voor een provinciale onroerendezaakbelasting (OZB), omdat hierdoor alle inwoners direct of via de huur meebetalen. Dit geldt eveneens voor eigenaren van bedrijven. Ook wordt op die wijze een link gelegd tussen de kwaliteit van leven in de provincie en het inkomen van de provincie, uitgaande van de veronderstelde relatie dat een hogere kwaliteit van leven resulteert in hogere woning- en bedrijfsgebouwprijzen. Daarnaast kan er gebruik worden gemaakt van de bestaande belastingsamenwerkingen waardoor voorkomen wordt dat er een provinciaal belastingapparaat moet worden ingericht.
4. Een provinciale OZB op zowel woningen als niet-woningen maakt de grondslag voor deze belasting breder. De belastingdruk wordt verdeeld over zowel inwoners als bedrijven die beiden profijt hebben van de investeringen die door de provincie worden gedaan.

Vervolg nationale discussie over provinciaal belastinggebied

De inzet van de provincie Utrecht is niet bepalend voor de inzet van alle twaalf provincies (verenigd via het IPO). Vanuit de andere provincies zullen eigen standpunten komen die moeten worden samengebracht tot een gezamenlijk standpunt van de provincies. In het debat over het toekomstig provinciaal belastinggebied met het Rijk zullen, naast het gezamenlijke standpunt van de provincies, ook andere zaken worden meegewogen door het Rijk. Dit betreft bijvoorbeeld mogelijke inkomenseffecten en invoeringsaspecten, en de relatie tussen het eigen belastinggebied en de middelen die via het provinciefonds worden verdeeld. Ook de totale belastingdruk zal een belangrijk aandachtspunt zijn. Niet alleen voor het Rijk, maar ook voor provincies en gemeenten. Voor beide decentrale overheden geldt namelijk dat het huidige belastinggebied ter discussie staat, waarbij ook telkens een relatie wordt gelegd met de huidige uitkeringen via het provincie- en gemeentefonds. Uiteindelijk zal het kabinet daarover een finaal voorstel moeten formuleren, dat vervolgens ter vaststelling wordt aangeboden aan de Tweede en de Eerste Kamer. Het geschetste krachtenveld maakt echter wel duidelijk dat de uitkomst van het gesprek over het provinciale belastinggebied zich lastig laat voorspellen, onafhankelijk van de voorkeur die de provincie Utrecht heeft.

Tijdens de werksessie van woensdag 16 maart over de groeisprong 2040 wil ik graag met u van gedachten wisselen over de inhoud van deze memo zodat er een gezamenlijk standpunt kan worden bepaald. Het debat over het provinciale belastinggebied is immers relevant om mee te nemen in de gedachtewisseling over de financiële toekomst van de provincie Utrecht. Hoe eerder we gezamenlijk bepalen wat het standpunt van de provincie Utrecht is, hoe eerder dit in het landelijke debat kan worden ingebracht. Daarmee is niet gezegd dat de provincie Utrecht de uitkomsten van het landelijk debat kan bepalen, maar we kunnen wel starten met de uitkomst te beïnvloeden.